Η Συνέντευξη

Οι συνεντεύξεις δεν αποτελούν απλά μεθόδους συλλογής πληροφοριών, αλλά αποτελούν κοινωνικά «επεισόδια» μεταξύ δύο ή περισσοτέρων ατόμων.

Ο Cicourel (1964) υποστηρίζει ότι μπορεί να υπάρχουν στοιχεία σε κάποια συνέντευξη που είναι προβληματικά:

1. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που μπορεί να διαφέρουν από τη μια συνέντευξη στην άλλη.

2. Ο απαντών μπορεί να αισθάνεται άβολα και να υιοθετεί τακτικές αποφυγής ειδικά όταν οι συνεντεύξεις πάνε σε βάθος.

3. Τα μέρη που εμπλέκονται σε μια συνέντευξη πιθανόν να είναι αναγκασμένα να συγκρατούν μέρος των όσων μπορούν αν δηλώσουν.

4. Κάποιες έννοιες που θα είναι σαφής σε κάποιον μπορεί να είναι δυσνόητες για κάποιον άλλο.

5. Όπως και στην καθημερινή ζωή έτσι και στη συνέντευξη είναι δύσκολο να υποβάλει κανείς σε λογικό έλεγχο όλες τις πλευρές της συνάντησης.

Τα είδη των συνεντεύξεων ποικίλουν. Μπορεί να είναι τυπικές συνεντεύξεις όπου εκεί υπάρχουν σαφείς ερωτήσεις ή μπορεί να είναι λιγότερο τυπικές όπου ο συνεντευκτής μπορεί να τροποποιήσει το περιεχόμενο ή την αλληλουχία των ερωτήσεων.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της συνεντεύξεις έναντι του ερωτηματολογίου.

1. Έχει λιγότερες πιθανότητες δημιουργίας παρανοήσεων σε σχέση με το ερωτηματολόγιο.
2. Επιτρέπει στα άτομα να αναπτύξουν περισσότερο τις ιδέες τους.
3. Κάποιοι μπορεί να αρνηθούν να απαντήσουν στις ερωτήσεις, καθώς πιο δύσκολα διασφαλίζεται η ανωνυμία.
4. Μπορεί να γίνουν συνεντεύξεις και με αναλφάβητους.

1. Απαιτεί περισσότερο χρόνο και χρήμα.
2. Δεν είναι αρκετά αξιόπιστη ειδικά όταν εξετάζει ποσοτικά δεδομένα.
3. Δεν μπορεί να γίνει σε μεγάλο αριθμό ατόμων.
4. Η επεξεργασία τους είναι πιο περίπλοκη.

Οι συνεντεύξεις μπορεί να είναι δομημένες ή όχι και οι ερωτήσεις τους να είναι κλειστές ή ανοικτές.

Όταν θέλουμε να συλλέξουμε συγκρίσιμα δεδομένα τότε οι συνεντεύξεις μας τείνουν να είναι τυποποιημένες και ποσοτικές.

Όταν θέλουμε να εξετάσουμε πιο εξατομικευμένες πληροφορίες τότε η συνέντευξη θα είναι λιγότερο αυστηρά δομημένη και οι ερωτήσεις ανοικτές.

Τέσσερα συνεχή που σκιαγραφούν τέσσερις διαφορετικούς τρόπους κατανόησης των συνεντεύξεων.

1. Ποσοτικά- Ποιοτικά δεδομένα.

2. Κλειστές- ανοικτές ερωτήσεις.

3. Ομαδοποίηση και κωδικοποίηση των απαντήσεων- αποτύπωση της μοναδικότητας της κοινωνικής συνθήκης της συνέντευξης.

4. Επισημότητα, ακρίβεια- ευελιξία, ανεπίσημη συνθήκη.

Βασικά χαρακτηριστικά των ποιοτικών συνεντεύξεων: Κοσμοθεωρία, νόημα, ποιοτική, περιγραφική.

Δομημένες συνεντεύξεις: το περιεχόμενο τους και οι διαδικασίες τους είναι εκ των προτέρων καθορισμένες.

Η μη δομημένη συνέντευξη έχει μεγαλύτερο βαθμό ευελιξίας και επιτρέπει στον ερευνητή να έχει μεγαλύτερη ελευθερία.

Η μη κατευθυνόμενη συνέντευξη χρησιμοποιείται συνήθως στην θεραπευτική ή ψυχιατρική πρακτική.

Σχεδιασμός έρευνας βασισμένης σε συνέντευξη.

Δημιουργία θεματικών ενοτήτων: Διατύπωση του σκοπού της διερεύνησης και περιγραφή του θέματος. Καθορισμός των θεμάτων που θα καλύψουν οι συνεντεύξεις.

Σχεδιασμός: Σχεδιασμός της μελέτης βάση των εφτά βημάτων.

Διεξαγωγή της συνέντευξης: οι συνεντεύξεις διεξάγονται με βάση την αρχική συνέντευξη πιλότο και υπάρχει αναστοχαστική προσέγγιση των αποτελεσμάτων.

Μεταγραφή: Το πέρασμα του προφορικού στο γραπτό λόγο.

Ανάλυση: Ανάλογα με το στόχο της έρευνας και τη μεθοδολογία που ακολουθούμε αποφασίσουμε πως θα αναλύσουμε τις συνεντεύξεις.

Επιβεβαίωση: Εξακρίβωση της γενικευσιμότητας, της αξιοπιστιας και της εγκυρότητας των ευρημάτων της συνέντευξης.

Αναφορές: Δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης καθώς και του τρόπου ανάλυσης που ακολουθήθηκε.

Δημιουργία θεματικών ενοτήτων: εδώ σκιαγραφείται ο σκοπός της συνέντευξης. Στη συνέχεια υπάρχει εξειδίκευση σε επιμέρους στόχους.

Σχεδιασμός: Εδώ γίνεται η προετοιμασία του προγράμματος της συνέντευξης. Οι ερευνητικοί στόχοι γίνονται ερωτήματα που θα αποτελέσουν το κυρίως σώμα της συνέντευξης.

Η μορφή των ερωτήσεων μιας συνέντευξης βασίζεται στους παρακάτω παράγοντες:

1. Οι στόχοι της συνέντευξης.
2. Η φύση του αντικειμένου μελέτης.
3. Το αν ο συνεντευκτής ασχολείται με γεγονότα, γνώμες ή στάσεις.
4. Αν η έρευνα επικεντρώνεται σε κάτι ειδικό ή εστιάζει στη μελέτη σε βάθος.

5. Το επίπεδο εκπαίδευσης του απαντώντος.

6. Το είδος των πληροφοριών που αναμένεται να μας παρέχει.

7. Αν το σκεπτικό της συνέντευξης χρειάζεται να είναι δομημένο ή όχι.

8. Ο βαθμός στον οποίο ο συνεντευκτής μπορεί να διεισδύσει στην κατάσταση του συμμετέχοντος κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

9. Το είδος της σχέσης που αναμένεται να αναπτύξουν ο συνεντευκτής με τον απαντώντα.

Η δομή των σχεδίων. Υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη που χρησιμοποιούνται στις ερευνητικές συνεντεύξεις.

1. Οι καθορισμένες εναλλακτικές απαντήσεις, επιτρέπουν στον απαντώντα να επιλέξει ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες εναλλακτικές απαντήσεις.

2. Οι ανοικτές ερωτήσεις βάζουν στον ερωτώμενο ένα πλαίσιο αναφοράς αλλά δεν θέτουν περιορισμούς στις απαντήσεις και στην έκφραση τους.

3. Η κλίμακα όπου ο συμμετέχωντας καλείται να δηλώσει το βαθμό συμφωνίας του μια κάποια δήλωση.

Τύποι ερωτήσεων.

Κάποιες ερωτήσεις μπορεί να τίθενται είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ερωτήσεις εξειδικευμένες είτε να χρησιμοποιήσουμε ερωτήσεις γενικές.

Διάκριση επίσης γίνεται επίσης και στις ερωτήσεις που στηρίζονται σε γεγονότα και σε ερωτήσεις που ζητούν γνώμες.

Διαφορετικοί τύποι απαντήσεων.

1. Μη δομημένη απάντηση.
2. Απάντηση με τη μορφή συμπλήρωσης.
3. Απάντηση με τη μορφή πίνακα.
4. Κλιμακούμενη απάντηση.
5. Απάντηση ιεράρχησης.
6. Απάντηση με επιλογή από έναν κατάλογο.
7. Κατηγορική απάντηση.

Πόσες συνεντεύξεις πρέπει να διεξαχθούν;

Μεταγραφή.

Η φάση της μεταγραφής είναι σημαντική καθώς σε αυτή ο προφορικός λόγος μετατρέπεται σε γραπτό ώστε να μπορεί να αναλυθεί ευκολότερα.

Είναι μοιραίο ότι κατά τη διαδικασία της μεταγραφής θα χαθούν στοιχεία από την αρχική συνθήκη.

Ανάλογα με το είδος της ανάλυσης που θα ακολουθήσει μπορούμε να συμπεριλάβουμε στην μεταγραφή ένα πλήθος παραγλωσσικών πληροφοριών.

Ανάλυση των δεδομένων.

Η ανάλυση των δεδομένων της συνέντευξης είναι συνάρτηση του επιστημολογικού παραδείγματός αλλά και της μεθοδολογίας που χρησιμοποιούμε.

Έτσι αν ακολουθούμε το θετικιστικό παράδειγμα θα προσπαθήσουμε να συνάγουμε μετρήσιμα δεδομένα, ενώ ακολουθώντας μια ποιοτική μεθοδολογία θα εμπλακούμε σε μια πιο ερμηνευτική διαδικασία.

Η κωδικοποίηση των δεδομένων μας βοηθάει να διαχειριστούμε καλύτερα τον όγκο των πληροφοριών που έχουμε συγκεντρώσει.

Μετά την κωδικοποίηση ο ερευνητής μπορεί να προχωρήσει στη διατύπωση γενικεύσεων που αφορούν τα δεδομένα του.

Επαλήθευση της έρευνας.

Η επικύρωση θα πρέπει να γίνεται και στα επτά στάδια της έρευνας με συνέντευξη.

1. Στη φάση της δημιουργίας των θεματικών ενοτήτων η σύνδεση της θεωρίας και των ερευνητικών ερωτημάτων πρέπει να είναι λογική.

2. Σχεδιασμός: Ο ερευνητικός σχεδιασμός πρέπει να είναι ορθός και επαρκής μεθοδολογικά, δειγματοληπτικά και δεοντολογικά

3. Κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης τα δεδομένα πρέπει να είναι αξιόπιστα και η συνέντευξη να διεξάγεται με τα αυστηρότερα δυνατά κριτήρια και η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της να ελέγχεται κατά τη διεξαγωγή της.

4. Η μεταγραφή θα πρέπει να είναι πιστή στα βασικά χαρακτηριστικά του αυθεντικού μέσου που χρησιμοποιήθηκε.

5. Στη φάση της ανάλυσης η ανάλυση και η ερμηνεία θα πρέπει να είναι πιστές στα δεδομένα.

6. Η επικύρωση μπορεί να γίνει και από άλλα που θα επιλεγούν.

7. Η τελική αναφορά θα πρέπει να παρουσίαζει τη μελέτη με δίκαιο τρόπο και να χαρακτηρίζεται δίκαιη και από τους αναγνώστες.

Τελική αναφορά.

Η μορφή της τελικής αναφοράς εξαρτάται από το είδος των συνεντεύξεων. Αν είναι αυστηρά δομημένες και με προκαθορισμένες απαντήσεις κλειστού τύπου, τότε θα έχουμε πίνακες με αριθμητικά δεδομένα.

Σε λιγότερο δομημένες ανοικτές συνεντεύξεις θα έχουμε πιθανόν αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις.

Ομαδικές συνεντεύξεις και ομάδες εστίασης.

Μη κατευθυνόμενη συνέντευξη.

Η μη κατευθυνόμενη συνέντευξη αναπτύχθηκε στους κόλπους στης ψυχιατρικής και βασίζεται στην πρωτοποριακή δουλειά του Freud.

Στις συνεντεύξεις αυτές υπέυθυνος για την έναρξη και την πορεία τους είναι το άτομο που προσέρχεται στον θεραπευτή.

Στόχος είναι να επιτευχθεί η αυτο-γνωσία του ατόμου και μέσο αυτής η αλλαγή της συμπεριφοράς.

Η εστιασμένη συνέντευξη.

Η εστιασμένη συνέντευξη γίνεται σε άτομα που ξέρουμε ότι έχουν βιώσει μια κατάσταση.

Τα στοιχεία που ο ερευνητής θεωρεί σημαντικά έχουν αναλυθεί προηγουμένως μέσο της ανάλυσης περιεχομένου και ο ερευνητής έχει συνάγει ορισμένες υποθέσεις. Βάση της ανάλυσης του αυτής ο ερευνητής κάνει ένα πλάνο της συνέντευξης.

Η συνέντευξη επικεντρώνεται στην υποκειμενική εμπειρία των ατόμων που έχουν βιώσει την κατάσταση. Οι απαντήσεις δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να ελέγξει τις υποθέσεις του.

Διεξαγωγή της συνέντευξης.

Πρέπει να ενημερώνουμε το άτομο για το σκοπό της συνέντευξης και να τον κάνουμε να αισθανθεί άνετα. Ενημερώνουμε για το πόση ώρα θα χρειαστούμε από το χρόνο του/ της και το αν θα μαγνητοφωνηθεί η συνέντευξη.

Η συνέντευξη είναι αλληλεπίδραση με ένα άλλο άτομο και όχι απλά μια διαδικασία συλλογής δεδομένων. Ο συνεντευκτής θα πρέπεί να έχει την ικανότητα να κάνει το άτομο να αισθάνεται άνετα ώστε να μιλά ελεύθερα.

Η δεοντολογία της συνέντευξης θα πρέπει να είναι κάτι που ο ερευνητής λαμβάνει πάντα υπόψη του όταν διεξάγει την συνέντευξη.

Η αναστοχαστικότητα είναι ένα βασικό στοιχείο της συνέντευξης. Ο συνεντευκτής θα πρέπει να αναλογίζεται το «τι κάνει» μέσα στη συνέντευξη.

Στόχος αυτού του είδους της συνέντευξης είναι να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα κατανοούν τον κόσμο τους.

Το ζήτημα της αλήθειας: Μας λένε αλήθεια οι συμμετέχοντες; Μας ενδιαφέρει; Δεν μπορούμε να το γνωρίζουμε. Πολλοί υποστηρίζουν ότι δε μας ενδιαφέρει αλλά αυτό που έχει σημασία είναι ο τρόπος κατασκευής του κόσμου και της αλήθειας.

Το ζήτημα του δείγματος: Το είδος των συνεντευξιαζόμενων εξαρτάται από το βασικό μας ερώτημα. Το μέγεθος του δεν μπορεί να είναι πολύ μεγάλο καθώς δεν μπορούμε να πάρουμε εύκολα μεγάλο αριθμό συνεντεύξεων. Το μέγεθος του δείγματος εξαρτάται από το ερώτημα αλλά και τη θεωρητική προσέγγιση που ακολουθούμε.

Χώρος της συνέντευξης. Καλό είναι ο χώρος να είναι κλειστός ώστε να μπορεί να γίνει καταγραφή χωρίς παρεμβολές και αν η συζήτηση αφορά ευαίσθητα θέματα να μην μπορούν περαστικοί να ακούσουν.

Πότε σταματάμε τις συνεντεύξεις: Οι συνεντεύξεις σταματούν όταν επέλθει αυτό που ονομάζεται «πληροφοριακός κορεσμός»: τα ίδια θέματα αρχίζουν να επαναλαμβάνονται στις συνεντεύξεις.

Η καταγραφή καλό είναι να γίνει με κάποιο τεχνολογικό μέσο ώστε και να μη χάνονται πληροφορίες αλλά και να μη σημειώνει κανείς όταν ο άλλος του μιλάει.

Υ.Γ. Βεβαιωνόμαστε ότι ο εξοπλισμός μας λειτουργεί καλά πριν από κάθε συνέντευξη και έχουμε πάντα εφεδρικές μπαταρίες.

Το ζήτημα της αυτο-παρουσίασης και της απόστασης που δημιουργούμε από το συνεντευξιαζόμενο.

Τα ρούχα, ο τρόπος ομιλίας, το χρώμα του δέρματος, η προφορά μας κ.α. μπορεί να παίξουν βασικό ρόλο στο πως θα μας αντιμετωπίσει ο συνεντευξιαζόμενος.

Πως θέτουμε τις ερωτήσεις;

Οι μεγάλες ερωτήσεις (Big Q questions): είναι οι ερωτήσεις που συνδέουν τη θεωρία και την επιστήμη μας με αυτό το οποίο διερευνούμε.

Οι μικρές ερωτήσεις (little q) είναι οι ερωτήσεις που κάνουμε για να ειδικεύσουμε το θέμα και να κάνουμε τους συμμετέχοντες να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους.

Σημαντικό είναι το ως ξεκινάμε τη συζήτηση και πως πλαισιώνουμε το θέμα μας. Πολλές φορές είναι καλό να ακολουθούμε το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν οι συμμετέχοντες.

Η συζήτηση που γίνεται στην αρχή μπορεί να μην άπτεται άμεσα του θέματος αλλά βοηθάει να σπάσει ο πάγος.

Ο ερευνητής θα πρέπει να μπορεί να διαβάζει και τα μη λεκτικά σημάδια και να παρακολουθεί ενεργά τη συνέντευξη.

Ο συνεντευκτής θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τη δυναμική της κατάστασης.

Όταν ο συνεντευκτής είναι αρκετά καθοδηγητικός βοηθά στην κωδικοποίηση των δεδομένων αλλά μπορεί να περιορίζει τον πλούτο της συνέντευξης.

Η γλώσσα του ερευνητή θα πρέπει να είναι απλή και να μη χρησιμοποιεί δύσκολη ή εξειδικευμένη ορολογία.

Οι ευκολότερες και λιγότερο «απειλητικές» ερωτήσεις θα είναι καλό να βρίσκονται στην αρχή της συνέντευξης ώστε να προλάβει να καλλιεργηθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης μπορούμε να ζητήσουμε διευκρινήσεις αν θεωρήσουμε ότι έχει σημασία να εμβαθύνουμε σε κάτι που μας λέει ο συμμετέχων. Το πως θα το κάνουμε εξαρτάται από την πορεία της συζήτησης.

Παράλληλα δε θα πρέπει να διακόπτουμε συχνά το συνεντευξιαζόμενο καθώς έτσι χάνεται ο ειρμός αλλά παράλληλα φαίνεται ότι μπορεί να μην ενδιαφερόμαστε για αυτά που λέγονται.

Εμφατική απάντηση (emphatic response). Δείχνουμε ότι έχουμε κατανοήσει τόσο γνωστικά όσο και συναισθηματικά αυτά που έχουν λεχθεί. Αυτό μπορεί να γίνει με τη σύνοψη, τη παράφραση ή την αντανάκλαση.

Ερχόμαστε σε αντιπαράθεση η υποδεικνύουμε στους συμμετέχοντες τις αντιφάσεις τους ή απλά το βουλώνουμε;

Το ζήτημα της μεταγραφής ή απομαγνητοφώνησης.

Μετά το πέρας των συνεντεύξεων μετατρέπουμε τις συνεντεύξεις από προφορικό σε γραπτό λόγο για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε στην ανάλυση.

Ανάλογα με το είδος των δεδομένων που θα αναλύσουμε και το είδος της ανάλυσης που θα ακολουθήσουμε καταγράφουμε πιθανώς και παραγλωσσικά στοιχεία.

Η καταγραφή των παραγλωσσικών στοιχείων γίνεται με το σύστημα Jefferson.

Το στάδιο αυτό είναι το πιο χρονοβόρο της έρευνας. Μια απλή μεταγραφή σημαίνει μια αναλογία προφορικού λόγου προς γραπτό 1:8 ενώ αν καταγράφονται και παραγλωσσικά στοιχεία με το σύστημα Jefferson μπορεί να πάρει και 1:12

Π1: Διασκορπισμένοι υπάρχουνε. Αλλά υπάρχουν και συγκεκριμένα μαγαζιά που πάνε ..ξαδέλφια, οικογένειες, δηλαδή, φίλοι που δύσκολα να πάει ένας άνθρωπος, ας πούμε, πολίτης της Σταυρούπολης έτσι για να πάει να πιει ένα καφέ ή ένα ποτό.
Ε2: Άρα, οι ντόπιοι δεν προτιμούν αυτούς τους χώρους. Έτσι;
Π2: Εγώ περισσότερο, ξέρεις τι, ξέρω εεε υπαίθριους χώρους. Όχι τόσο πολύ μαγαζιά.

Π1: Θυμάστε λίγο το ’70, το εξήντατόσο ή το ’70 πολλοί Έλληνες που είχαν φύγει μετανάστες Γερμανία, Σουηδία. Δεν υπήρχαν τέτοια φαινόμενα νομίζω. Γιατί ούτε υπήρχαν.. ούτε υπήρχαν ευνοϊκές συνθήκες για αυτούς ούτε προγράμματα υπήρχαν τότε για να πάνε, γιατί ξέρω από προσωπική εμπειρία και ο άνδρας μου, δηλαδή, μεγάλωσε στο εξωτερικό, βλέπω τα πεθερικά μου και τους παππούδες όλους, πήγαν εκεί, ότι μπορούσαν κάνανε. Τους πήραν σύμφωνα με τις συνθήκες που υπήρχαν τότε. Δηλαδή, δεν ήταν κάτι διαφορετικό, ούτε τους έδωσαν ευνοϊκά δάνεια, ούτε σπίτια. Αυτό ήταν πολύ πιο καλό νομίζω.
Ε2: (δεν ακούγεται)
Π1: Δηλαδή μιλούσαν…
Ε2: .. τα δάνεια αυτά έχουν δοθεί σε μια ειδική ομάδα μεταναστών, ας πούμε, που..
Π1: Και ποια είναι η ειδική ομάδα; Και που ξέρω εγώ ποια είναι η ειδική ομάδα.
Ε2: Στους παλιννοστούντες, ίσως.
Π1: Στους παλιννοστούντες. Γιατί εμείς τι ήμασταν, δεν ήμασταν μετανάστες στη Γερμανία, όταν φύγαμε το ’70; Σε μας γιατί δε δόθηκαν;

Ε: Υπάρχει, δηλαδή, κάποια γκετοποίηση από εκείνους;
Π: Όχι, όχι. Εδώ στο κέντρο όχι. Λίγοι είναι.. Η Σταυρούπολη, έχει δυο.. μια περιοχή κυρίως που υπάρχουν, τη Νικόπολη, όπου κυρίως εγκαταστάθηκαν με το που ήρθαν αυτοί.

Ε: Ποιες ομοιότητες και διαφορές, βλέπετε εσείς, να υπάρχουν με τους ντόπιους κατοίκους;
Π: Δεν ξέρω, δεν ξέρω.. Δεν το μελέτησα πολύ για δω. Αυτό που βλέπουμε ως εικόνα. Αυτό που βλέπουμε ως εικόνα, αυτό που βλέπουμε ως εικόνα λοιπόν, είναι ότι αυτοί μένουν, εκεί που πήγαν έμειναν.

Μ: Αυτός ο νόμος (.)για να: απευθυνθώ και στο: Θόδωρο >αλλά το συζητάμε όλοι μαζί< αυτός ο νόμος που πέρασε ο: ο ο νόμος Ραγκούση που πέρασε το 2012 <που ήταν η πρώτη αναθεώρηση του τι είναι έλληνας> που έλεγε ότι: >κάποια από τα πράγματα που λέει< ότι αν ένα παιδί γεννηθεί εδώ και: ένας από τους δυο γο γονείς του είναι έλληνας (.) τότε μπορεί να πάρει την ελληνική ιθαγένεια (.) εαν δεν είναι κανένας από τους γονείς του αλλά: τελειώσει με επιτυχία το δημοτικό (.) τα έξι χρόνια υποχρεωτικά (.) μπορεί να πάρει την ιθαγένεια ε: εαν δεν είναι κανείς από τους γονείς του αλλά οι γονείς του έχουν μείνει πέντε χρόνια μόνιμα (.) συνεχόμενα νόμιμα (.) το παιδί που γεννιέται εδώ μπορεί να πάρει την ιθαγένεια (..) >και για αυτόν που δεν έχει γεννηθεί εδώ< και έχει έρθει αν έχει μείναι εφτά συν συνεχόμενα χρόνια στην Ελλάδα <νόμιμα και συνεχόμενα> μπορεί να κάνει αίτηση >αυτός ήταν ο πιο τελευταίος νόμος φυσικά έχει ζητήματα< μπορεί να κάνει αίτηση >για να πάρει την ιθαγένεια< αυτή αυτές ήταν οι προϋποθέσεις. Ε: εσείς πως το βλέπετε αυτό το νόμο;

Βιβλιογραφία

Brinkman, S. & Kvale, S. (2015). Interviews: Learning the craft of qualitative research interviewing. London: Sage.
Josselson, R. (2013). Interviewing for qualitative inquiry: A relational approach. New York: The Guilford Press.
Mishler, E.G. (1996). Συνέντευξη έρευνας: Νοηματικό πλαίσιο και αφήγημα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.